

Як пасує краватка, або Чому не всі поросята брудні. (За Т.Стус)

Літературне читання
3 клас

Дата: 05.12.2024

Клас: 3 – Б

Вчитель: Половинкина О.А.

Тема. **Робота з дитячою книжкою.** «Як пасує краватка, або Чому не всі поросята брудні» (за Т.Стус) (с.32-41)

Мета уроку: удосконалювати вміння дітей працювати з прочитаними текстами, вчити складати характеристику персонажів твору; збагачувати словниковий запас; розвивати навички інтонаційного читання, зв'язне мовлення, мислення, пізнавальні інтереси учнів, прищеплювати інтерес до читання.

**Уважно прочитай і
загадку відгадай**

**Хто це?
Грибок?
Рожевий
І хвостик**

Грибок

Слухняний язичок

Поросятко спохватилось:

«Ой, давно я вже

не милось!

Я ж чистеньким бути

мушу»

Та й залізло у калюжу.

Тетяна Стус (Щербаченко), автор дитячих книжок, літературний критик, редактор.

Словник «Гірка»

кологорит

закутки

конкурент

скошування

енциклопедія

«Східці»

**сусідські
сільський
незнайомі
двоюрідна
комп'ютерні**

«Пірамідка»

**непокоять
підтримувала
замислювалася
підслуховували
роззнайомилася**

*Прочитай на одному подиху
і поясни вживання великої
літери*

**Микита
Дарина
Оттава
Канада**

Робота за підручником с. 32-36

Тетяна Стус (Щербаченко)

*Я люблю, щоб життя було різнобарвним:
ненудним, наповненим. Але все ж часом визирнеш
у вікно — і бачиш сірість. Або й так: зазирнеш
у своє внутрішнє «вікно», а там теж бракує
кольорів. Тоді я уявляю, що маю багато відер
з різними фарбами. Там — барви несподіваних
відкриттів, карколомних подорожей,
дивовижних знайомств... Уявляю, що беру
пензлики й розмальовую ними все навколо.
Потім — ще цікавіше. «Малюю» словами, будую
ними точнісінько те, що нафантазувала.
І ще й запрошую туди друзів.
Ходімо читати? ☺*

Як пасує краватка, або Чому не всі поросята брудні

Літо вже добігало кінця.

На деревах та кущах дозрівало дедалі більше всілякої
барвистої соковитої смакоти.

Діти дедалі частіше замислювалися про закінчення
канікул.

Від землі пахло вже не росяною прохолодою, а солодкою
сухістю.

Даринка стала майже дорослою порівняно з минулим лі-
том. Вона вже роззнайомилася з усіма сусідськими дітьми
й знала багато чудових закутків навколо обійстя бабусі та дідуся.

На луках за селом уже вдруге скопували траву.

На вихідні в селі буяли весілля.

На городах копали картоплю.

— А ти знаєш, Дар, як називається відросла після скопу-
вання трава? — запитав Микита.

Вони ховалися від Ясі й Таї за згірком¹ старого яру й зні-
чев'я грали у незнайомі слова. Вигравав той, чие слово не
відгадували. Дара часто вигравала, але Микита був гідним
конкурентом. Мало того, що він знав багато комп'ютерних
слівцець, так тут ще й цей його сільський колорит... Та звідки
міська дівчинка може знати, що скошена трава має якусь
окрему назву?!

— Гаразд, Мик, цього разу виграв ти. То як же зветься та
трава?

¹ Згірок — пагорб, невисока гірка.

— Отава, — переможно вимовив Микита, смакуючи кожен звук.

— Цікаво. У Канаді є місто Оттава. Звідти часто приходять подарунки від моєї двоюрідної бабусі. Вона вже багато років там мешкає. Заміж вийшла...

— Та нічого дивного. Я чув, що в Канаді мешкає дуже багато українців. І місто це вони називали своїм рідним словом, — Микита був старший за Дарцю на цілий рік, тому й знав більше.

— Ага! Ось і ви! Ми вас знайшли! — раптом почулося ззаду. Спершу Тая, а потім і Яся попадали поряд.

— А ви знаєте, де живе наша бабуся Галя? У...

Даринка не встигла договорити, як сестрички хором крикнули:

— ... у скошеній траві! — і зареготали.

— Ви нас підслуховували! — вигукнула ображена Дарця.

— Та ні, просто нам у школі розповідали про Оттаву, — сказала Тая.

— Щоправда, — додала Ясочка, — мене трохи непокоять ті дві літери «т» в назві...

Того дня аж до самого заходу сонця Даринка ходила, про щось зосереджено міркуючи. Їй не хотілося цього визнавати, але... Вона була впевнена, що знає й уміє більше й краще за інших. А тут вони всі їй утерли носа. То ж як їх перемогти?!

Ховаючись від дідуса, Дарця затигла з собою в ліжко велетенську енциклопедію. Завбачливо прихопила ліхтарик. А потім терпляче чекала, доки бабуся засне, а дідусь, поринаючи в сон, замовить пульту телека вимкнутися за п'ятнадцять хвилин.

Гортати під ковдрою велетенські сторінки було незручно. Та й очі злипалися. Як ніколи хотілося спати. Але жага перемоги підтримувала дівчинку.

І вона таки знайшла!..

Однак другого дня перемогти не вдалося. Микиту забрали допомагати копати картоплю. Сестрички поїхали з батьками до крамниць купували всякі шкільні речі.

Тимчасом від сусідів із самого ранку лунала музика. Там гуляли весілля. Бабуся й дідусь також мали піти привітати молодих.

Дарця ж вирішила не гаяти часу й виправити свою вчорашню помилку. Вирішила стати трохи «ближчою до народу». Тобто до всього того, що її оточувало в селі. Вона справді так мало брала участі в сільському житті!

У дівчинки миттєво народився чудовий план... догляду за сільськими свійськими тваринами. Тим паче, що в господарстві дідусь й бабуся саме з'явилася тваринка, невеличка і нешкідлива. Маленька. Рожева. З прозорими вушками. З тоненькими ніжками. Лагідна... Паця.

Їй (чи йому?) навіть імені не встигли дати, тож Дарця вирішила назвати поросятко нейтральним іменем Жека. Адже Жека — це Женя. А Женею може бути й хлопчик, і дівчинка, і взагалі.

Отже, на сьогодні плани були скромні. Не можна ж одразу навантажувати тваринку великою кількістю уваги! Дарця вирішила лагідно привчити Жеку до себе: скупати й трішки вигуляти. А вже завтра виховувати її по-справжньому.

Поросятко трішки було схоже на песика, тільки що голе, без хутра. Тож вирішила Дарця все правильно — і з купанням, і з прогулянкою. Слід було лише знайти, з чого зробити повідець, щоб воно не забігло кудись і не заблукало. І щоб усе виглядало поважно й інтелігентно.

От якраз пошук повідця і затягнувся. Зрештою Дарця нишком витягла із шафи барвисту дідусеву краватку. Дідусь давно вже не вдягався офіційно, тож не зверне уваги.

Потім Дарця наготувала купіль. Налила в старі нѳчи¹ літньої води й набовтала там своєї запашної піни з пахощами полуниць. (Між нами кажучи, її непокоїв запах у хліві, де тримали Жеку. Тож пінка мала тому дражливого аромату завадити).

О, добре, що Дарця не влаштувала купелі в хаті! Адже купати Жеку було важче, ніж вона собі думала. У мильній піні поросятко постійно вислизало з рук, ковзало, переверталось. Навколо літали бризки й бульбашки. А ще гірше, що воно почало верещати, чим поставило під сумнів Даринчині плани хоч наприкінці літа гармонійно влитися в сільське життя.

Поросятко сопіло й рохкало, а здалеку вже чувся голос дідуся:

— Ти ж моє маленьке! Їсти просиш? Зачекай ще трішки!

Зрештою купання завершилося. Дара так-сяк витерла Жеку ряди́нкою² й стала припасовувати йому на шию краватку. Тобто повідець. Поросятко було вже знесилене боротьбою в пахучій піні. Воно покірно стояло, ледь похитуючись на тоненьких ніжках.

І ось Дарця вже веде Жеку за двір, на зелену травичку.

¹ Нѳчи — старовинний різновид ванни. Крім купання, цю велику посудину використовували для замішування тіста, прання білизни (вручну).

² Ряди́на — старе покривало, простирадло.

Синонімічна пара

обійстя

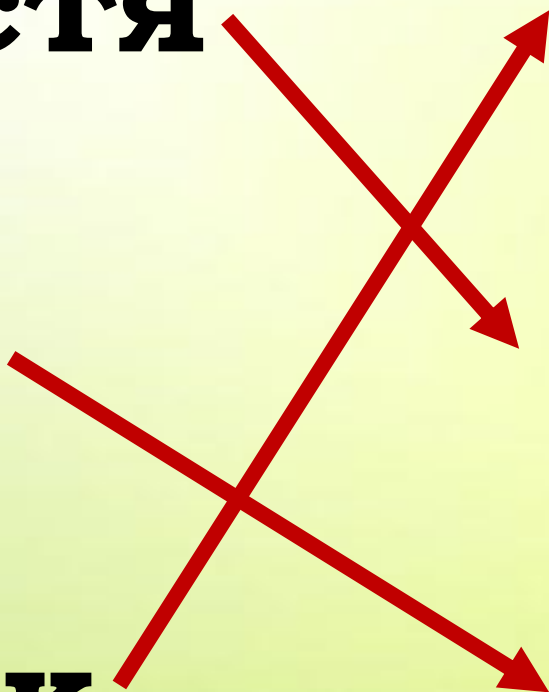
пагорб

жага

садиба

згірок

бажання

Гра «Хвостики»

**Хто багато
читає**

**Знання –
сонце,**

Книга –

**Не кажи –
не вмію,**

**джерело
знань.**

**той багато
знає.**

**а кажи –
навчусь.**

**книга –
вікно.**

Фразеологізм

**Втерти носа –
довести своєю
перевагу над
ким-небудь.**

**А про мене ти
дізнаєшся,
прочитавши все
оповідання.**

Цікавого читання!

Підсумок уроку

Вправа «Відкритий мікрофон».

- Сьогодні я прочитав (ла) про...
- Було цікаво дізнатися...
- Було складно...
- Я зрозумів(ла), що...
- Тепер я зможу...
- Я навчився(лася)...
- У мене вийшло...
- Я зміг (змогла)...

Домашнє завдання

С. 32-36, підготувати
стислий переказ
прочитаного уривку.

